

SỐ 1795

BÀI TỰA KINH
ĐẠI PHƯƠNG QUẢNG VIÊN GIÁC TU ĐA
LA LIỄU NGHĨA LƯỢC SỚ

*Kim Tử Quang Lục Đại Phu Thủ Trung Thư
Thị Lang Thượng Thư Môn hạ Bình Chương Sự
Sung tập Hiền Điện Đại Hịch sĩ Bùi Hữu soạn.*

Loài khí huyết chắc chắn có sự hiểu biết, hễ có thể hiểu biết thì phải đồng thể, cho nên nói chân tịnh minh diệu hư triệt linh thông tuyệt vời mà riêng còn, là bản nguyên của chúng sinh cho nên gọi là tâm địa, là sở đắc của chư Phật, cho nên gọi là Bồ-đề, thấu triệt dung nhiếp lẫn nhau cho nên gọi là pháp giới, thường lạc vắng lặng, cho nên nói Niết-bàn, không nhớ không lọt rớt, cho nên nói thanh tịnh, không đối không đối, cho nên nói chân như, xa quấy lìa lỗi cho nên nói Phật tánh, giữ lành ngừa xấu cho nên nói tổng trì, ngậm kín ẩn chứa, cho nên nói Như Lai tạng, siêu vượt huyền bí, cho nên mật nghiêm quốc, bao gồm các đức mà đầy đủ, soi chiếu các tối tăm mà riêng sáng, cho nên nói Viên giác, kỳ thực điều là nhất tâm. Trái là phạm phu, thuận là bậc Thánh, mê thì sinh tử bắt đầu, ngộ thì luân hồi chấm dứt, tự cầu thì chỉ quán định tuệ, suy rộng thì sáu độ muôn hạnh, dẫn ra là trí, sau đó là chánh trí, nương đó làm nhân, sau là chánh nhân, kỳ thực đều là một pháp. Trọn ngày Viên giác, mà chưa từng Viên giác là phạm phu, muốn chứng giác nhưng chưa cùng tột viên giác là Bồ-tát. Viên giác đầy đủ mà giữ gìn viên giác là Như Lai. Là Viên giác không có sáu đường, bỏ viên giác không có ba thừa, không viên giác chẳng có Như Lai, mất đi viên giác không có chân pháp, kỳ thật đều là nhất đạo. Sở chứng của

chư Phật ba đời, đều chứng ở đây. Như Lai vì một việc lớn mà ra đời. Tất cả kinh điển, mười hai bộ kinh trong ba tạng. Nhưng thừa giáo của Như Lai, tông chỉ pháp có hiển mật, lập nghĩa có rộng lược, thừa thì có trước sau, đương cơ có sâu cạn, chẳng phải thượng căn viên trí, người nào có thể đại thông? cho nên Như Lai đối với Quang Minh tạng cùng mười hai đại sĩ ngầm nói mà diễn bày rõ ràng, tiềm ẩn thông suốt mà rộng rãi, để ấn định pháp kia, là tông chỉ của tất cả kinh. Thiền sư Khuê Phong đắc pháp với Hà Trạch, là cháu đích tôn của nam ấn thượng túc Hòa thượng Đạo Viên, một ngày kia theo chúng tăng ở Châu Thị tại nhập quán gia phó trai, ngồi ở dưới theo thứ lớp nhận kinh, tình cờ được viên giác liễu nghĩa, quyển cuối, cảm ngộ rơi nước mắt, quay về đem chỗ ngộ thưa với thầy, thầy vỗ về nói: Ông sẽ mở rộng giáo pháp viên đốn, kinh này chư Phật trao cho ông. Thiền sư khâm phục nam tông mật ấn, được viên giác huyền ký, bấy giờ xem Đại tạng kinh luật, duy thức, luận khởi tẩn... sau đó đốn ngộ pháp giới Hoa Nghiêm, ngồi yên nơi viên giác diệu tràng, nghiên cứu chỗ thấm của giọt mưa, cùng tốt sự khác nhau của năm giáo, chính là sơ giải. Phạm đại số ba quyển, đại sao mười ba quyển, lược số hai quyển, tiểu sao sáu quyển, đạo tràng tu chứng nghi mười tám quyển đều truyền bá ở đời. Giáo ấy là viên, kia thấy pháp cũng triệt, giải thích nghĩa cũng như chẻ củi, nhập quán cũng rõ như cầm đuốc, từ ngữ cũng cùng cực nơi lý mà thôi, không luống dối, văn đó cũng nâng đỡ giáo mà thôi, không tùy tiện, không vì sở trường của người bệnh kia cho nên không bài bác, không vì chưa được đến chỗ bao trùm người, cho nên không bàn luận đến hoài bão, rõ ràng là mất của mười hai bộ kinh, cốt tủy của ba mươi lăm vị tổ, đại bản của sinh linh, đạt đạo của ba đời. Đời sau tuy có người làm, nhưng cũng không thể hơn, là một trong bốn chỗ nương, hoặc đích thân nghe ở cõi tịnh độ ư! Làm sao cùng tận nghĩa lý như thế.

Có người nói:

- Đạo không hình tướng, người nhìn chẳng thể thấy; đạo không nơi chốn, người đi chẳng đến; hướng chi văn tự ư! Ở nơi tánh mà thôi! Đâu dùng mấy muôn lời mà nói được ư!

Đáp: Than ôi! Không đáng nói, trước không nói hay sao! Gom chung các đức mà đầy đủ soi chiếu chỗ tối tăm mà riêng sáng là Viên giác. Bởi Viên giác có công năng lưu xuất ra tất cả pháp. Tất cả pháp không hề rời Viên giác. Nay văn ba tạng kinh, luật, luận truyền đến Trung Quốc hơn năm ngàn quyển, giải thích những gì? Chỉ là giới, định, tuệ mà thôi! Tu giới, định, tuệ cầu cái gì? Chỉ là cầu Viên giác mà thôi.

Mở ra muôn hạnh mà cầu cái gì? Căn khí của chúng sinh khác nhau, nhưng Đại tạng đều là kinh Viên giác, số này là số của Đại tạng. Văn khắp năm ngàn quyển dùng số vài quyển mà thông hiểu, đâu không đơn giản ư! Sao nói là phiền toái, và sự phiền toái ấy làm mất đường nói năng, dứt tâm suy nghĩ, quên năng sở, diệt ảnh tượng, sau mới đạt được. Cố nhiên không giải thích bên ngoài, than ôi! Chỗ qua lại của sinh linh là sáu đường, quỷ thần chìm trong khổ u sầu, chim thú ôm ấp lo buồn của khổ, Tu-la mới tức giận, các trời ưa vui, hãy sửa tâm suy nghĩ Bồ-đề, chỉ loài người là có khả năng mà thôi, thân người mà không làm, thì cuối cùng thế nào? Nghỉ ngơi thường dạo chơi ở cõi Thiên sư, được nghe sự giảng nói của Thiên sư, không nhờ tự mình so sánh, chắc chắn là khen ngợi pháp ấy, mà bày tỏ khắp đại chúng, thật ra họ có đủ bài tựa gốc.

SỐ 1795

KINH ĐẠI PHƯƠNG QUẢNG VIÊN GIÁC TU ĐA LA LIÊU NGHĨA

*Sa-môn Tông Mật chùa Thảo Đường
ở núi Chung Nam đời Đường soạn.*

Nguyên hanh lợi ích cho Đức của Trinh càn, bắt đầu một hơi thở, thường, lạc, ngã, tịnh là đức của Phật, vốn ở nhất tâm, chuyên một hơi mà đến cùng, tu nhất tâm mà thành đạo tâm, dựa vào hư không thuần túy sáng suốt linh minh không đi không đến, ngằm thông ba cõi, chẳng phải trong, chẳng phải ngoài thấu suốt mười phương; không diệt không sinh, đâu thể bị bốn núi làm hại? Lìa tánh lìa tướng, đâu thể bị năm màu làm mù? Trong lòng sống chết, hạt châu ngựa ô chiếu rọi nơi biển xanh, ngồi bờ Niết-bàn, mặt trăng chiếu sáng trên trời xanh thật lớn thay! Muôn pháp luống dối duyên hội mà sinh, pháp sinh vốn không, tất cả Duy thức, thức như huyền mộng, chỉ là nhất tâm. Tâm vắng lặng mà biết, soi thấy viên giác, đầy khắp thanh tịnh, trong đó không dung vật khác, cho nên dụng của đức vô biên, đều cùng một tánh, tánh khởi là tướng, cảnh trí rõ ràng, tướng được tánh dung, thân tâm rộng rãi, ấn chứng khắp nơi, vượt qua thái hư kia, lỏng lẻo, chói chang! Ra ngoài sự nghĩ bàn. Phật của ta chứng đây, thương xót loài mê tình, lại khen ngợi lạ thay! Ba lần suy nghĩ việc lớn, đã đầy đủ mười lực, có thể hàng phục ma quân dưới cội cây, thương mến khởi tứ tâm, muốn chỉ bày kho báu trong nó, nhưng mê đầu bỏ cha, ngộ có khó dễ, vườn lộc đã là đạo tràng giác ngộ, giáo khởi đốn tiệm, tiệm lập năm thời khác nhau, không hữu nhiều lần rõ ràng, đốn không có sự khác nhau của hai đế, bật dứt đối đãi linh hồn, nay kinh này thuộc loại đốn, cho nên Như Lai vào cõi Tịch quang, Phạm Thánh một nguồn hiện thân thọ dụng, chủ bạn đồng hội, đại sĩ Văn-thù mở đầu hỏi lý do của bốn khởi, Bạc-già Chí tôn, ban đầu nêu

lên quả rớt ráo, chiếu chân thể này, dứt mộng寐 kia, biết không nhân ngã, ai chịu trôi lăn, các thứ huyễn hóa sinh trong tâm giác, hết huyễn thì giác viên, tâm không pháp biến, tâm vốn là Phật, do niệm khởi mà chìm đắm, bờ thực không dời do thuyên đi mà thấy bỏ chạy, mau dứt bỏ vọng tưởng, hư không không sinh hoa đốm, dần dần hết nguồn ái, vàng không có quặng. Lý bất dứt tu chứng, trí như bực thêm khác nhau, giác trước thì trước quấy, gọi là vị sau này, hướng gì là vọng tưởng sinh diệt, các đức tròn sáng ư! Nhưng ngựa giở ra khỏi chuồng, đã xa thấy bóng roi, chôn bấu lớn dưới bụi đất, mới lập ra cách chữa trị.

Cho nên ba quán trong suốt, chân giả đều nhập vào, các luân tốt đẹp, đơn kép tròn tu, bốn tướng ẩn trong tâm, chẳng giác chướng trái, bốn bệnh sinh ra, hoa lòng nở tươi, lại khiến thời gian dài nhờ niệm nhiếp niệm mà gia hạnh, huân tập riêng lẫn nhau nghiệp chướng mê hoặc, chướng mới tiêu mất thành tựu tuệ thân, yên tĩnh giác khắp, trăm ngàn thế giới cảnh Phật hiện ra, chính là do nghe năm thứ danh, vượt cõi báu thí phước, nói nghĩa nửa bài kệ, hơn cả Tiểu thừa hà sa, thật là do chẳng pháp nào không giữ, không có căn cơ nào không trùm! Than ôi! Ba ca hòa chúng, giống như tâm vượn rong ruổi, tuyệt khúc là ít, liễu rõ nghĩa ẩn ở long tạng, đều chìm trong nôm lưỡi, chỉ vị cám gạo, may ở trên sông bồi hợp nhau thì gặp nhau, thiền gặp nam tông, giáo gặp kinh này, một lời nói tâm địa mở mang, trong sách vở, nghĩa trời soi sáng, khoảnh khắc đạo chẳng phải đạo thường, các hành pháp là vô thường, nay biết tâm là tâm Phật, chắc chắn sẽ thành Phật, nhưng Phật gọi là chủng trí, tu nhờ học rộng, cho nên lại đi đến trăm thành, ngồi thăm dò sách vở, giảng tuy rộng khắp, học khởi lại ân sư, được tẩm gội nạp thọ như ta, lầm làm con dấu của chân tử, lại gặp bạn thân, càng cảm ơn Phật, giây lâu than thở cô đơn nghèo khổ, trình bày pháp thí, thu thập Bát-nhã, xâu suốt Hoa Nghiêm, nắm đất Tỳ-ni, phát minh Duy thức, nhưng thuốc chữa muôn bệnh, nên chọn đối trị, báu biển ngàn thứ, trước tìm như ý, quán xét văn dồi dào nghĩa rộng khắp, thật nhường tạp hoa chỉ thể gieo cơ, không phải đều là viên giác, cho nên tham khảo các luận rõ ràng, các nhà hiểu biết cẩn thận kỹ càng, để lợi ích chúng sinh mới soạn số giải, suy nghĩ Thánh chỉ, nghiên cứu đến cùng, nghĩa đủ tánh tướng, thiền gồm đốn tiệm, gom thành ba quyển, để truyền giảng học, nhưng phẩm thượng trung hạ, căn cơ tánh dục khác nhau, nay đem pháp đó thành công, theo sự dễ dàng, càng tìm tòi chỗ tinh yếu, chú thích thẳng kinh này, ngõ hầu ngay nơi sự là tâm, ngày càng lợi ích, ngày càng tổn giảm.